met besørger Rengøringen; det var i Begyndelsen ikke Tilfældet, med den Følge, at der oftest slet ikke blev gjort rent.

Naar Fædrene er hjemme, kan de have deres Børn hos sig; men naar Fædrene er paa Arbejde, er Børnene under Hjemmets Opsigt. Der er en Husmoder og hendes Hjælpere, der ansættes og er under Overtilsyn af Husplejeforeningen*). For alle Børnene er der en fælles Opholds- og Spisestue, desuden er der en Sovestue for Børn under 4 Aar og en Sovestue for Pigebørn over 4 Aar, medens Drengene sover hos deres respektive Fædre. De Mænd, der har to Værelsers Lejligheder kan faa Lov til at lade deres Døttre sove i det ene Værelse, hvis en af dem er over 14 Aar. For Mænd og Drenge er der Baderum i Kælderen, for Pigebørnene ved Siden af deres Sovesal.

Børnene faar deres fulde Kost, Vask og Renlighed og mindre Reparationer af Tøjet. For et Barn betales Mk. 3,50 om Ugen (ca. Kr. 3,25), for to 6 Mk., og saa videre en Mk. mere for hvert Barn. For Børn over 3 Aar betales desuden Vasken.

De af Mændene, der ønsker det, kan faa Aftensmad og om Søndagen tillige Middagsmad. Om Søndagen spiser de næsten alle hjemme, hver Familie for sig ved særskilt Bord.

Hjemmet kan ikke helt bære sig, men faar noget Tilskud dels fra Kommunen, dels fra det Byggeselskab, som ejer Huset.

Hjemmet har kun bestaaet nogle faa Aar, saa det er ikke let endnu at vide, hvorledes det vil gaa i Længden. Det synes, at det har haft og har en Del Vanskeligheder at kæmpe med; dels med at faa Lejere; Udgifterne er jo ikke helt smaa, selv om Betalingen er lille i Forhold til, hvad der bydes; og dels med at holde Orden paa dem, de har. I et saadant Hjem, hvor saa meget er fælles, skønt hver har sine Værelser, er der nødt til at være en Art Husorden, og den er det ikke altid lige let for alle de forskellige Mennesker at bøje sig under. Det har saaledes hændt, at Lejere har maattet vises bort paa Grund af Drik og Spektakler eller Uterlighed. Det er jo muligt, at der vilde komme færre Vanskeligheder af denne Art, hvis man i Stedet for at have udefra dikterede Ordensregler, lod Lejerne selv have nogen Medbestemmelsesret, og gjorde dem interesserede i selv at øve Justits, kort sagt meget i Retning af det Selvstyre, der i lignende Tilfælde i England ofte har ført til gode Resultater.

Men i det hele havde jeg Indtryk af, at Hjemmet gjorde sin Nytte, og at Børnene trivedes vel og var glade for at være der.

2. I Nordendstrasse ligger et saakaldt »Vereinshaus«, tilhørende Foreningen for Folkebørnehaver. I Stueetagen er en af Foreningens seks Folkebørnehaver, paa 1ste Sal en nydelig Vuggestue, og øverst oppe er der Tjenestepigeskole. Hver for sig kender vi jo godt alle disse tre Institutioner, men hvad der straks slog mig som praktisk, var Sammenhængen mellem dem. Tjenestepigeeleverne laver Mad til hele Befolkningen, vasker for Vuggestuen, og de unge Piger, der vil uddanne sig til Barnepiger lærer i Vuggestuen at passe smaa Børn og i Børnehaven at opdrage og beskæftige de noget større. En Del af Eleverne kommer fra Waisenhuset, der betaler for dem i deres Uddannelsestid. Saa vidt jeg forstod varer denne i Reglen to Aar og fordeles saaledes, at de ½ Aar er ved Madlavning, ½ Aar ved Stuepigegerning, ½ Aar ved Barnepigegerning og det sidste halve Aar faar et Repititionskursus efter eget Valg i en af disse 3 Grene.

Desuden optages ogsaa andre unge Piger som Dagelever. Af disse betaler de, der lærer almindelig Husgerning (mindst ½ Aar) 8 Mk. om Maaneden for Undervisning og Middagsmad; hvorimod de, der vil lære Barnegerning faar begge Dele gra-

*) Denne »Hauspflegerverein« har som Opgave at skaffe gratis eller meget billig Huslejehjælp i ubemidlede Familier, hvor Husmoderen er syg, særlig i Barseltilfælde.